

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 30 юни 2023 г.
(OR. en)

11143/23

ECOFIN 668
UEM 202
SOC 494
EMPL 345
COMPET 689
ENV 768
EDUC 281
RECH 313
ENER 404
JAI 914
GENDER 145
ANTIDISCRIM 139
JEUN 183
SAN 420

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
№ предх. док.:	9838/1/23 REV 1
№ док. Ком.:	COM(2023) 613 final
Относно:	ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА относно националната програма за реформи на Кипър за 2023 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Кипър за 2023 г.

Приложено се изпраща на делегациите посоченият по-горе проект за препоръка на Съвета, обсъден от Съвета и Европейския съвет, въз основа на предложението на Комисията COM(2023) 613 final.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от ...

относно националната програма за реформи на Кипър за 2023 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Кипър за 2023 г.

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики¹, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси², и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

---

¹ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

² ОВ L 306, 23.11.2011, р. 25.

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета³, с който бе създаден Механизмът за възстановяване и устойчивост („Механизмът“), влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По Механизма се предоставя финансова подкрепа на държавите членки за осъществяването на реформи и инвестиции, водещи до фискален стимул, финансиран от Съюза. В съответствие с приоритетите на европейския семестър Механизмът допринася за икономическото и приобщаващото възстановяване и за осъществяването на устойчиви и стимулиращи растежа реформи и инвестиции, по-специално реформи и инвестиции за насърчаване на екологичния и цифровия преход и за укрепване на устойчивостта на икономиките на държавите членки. Механизмът също така спомага за укрепването на публичните финанси и стимулира растежа и създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план, подобрява териториалното сближаване в рамките на Съюза и подкрепя непрекъснатото прилагане на Европейския стълб на социалните права. Максималното финансово участие за държава членка в рамките на Механизма беше актуализирано на 30 юни 2022 г. в съответствие с член 11, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241.

---

³ Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17).

- (2) На 22 ноември 2022 г. Комисията прие годишния обзор на устойчивия растеж за 2023 г., с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2023 г. На 23 март 2023 г. Европейският съвет одобри приоритетите на годишния обзор на устойчивия растеж за 2023 г., които са съсредоточени около четирите измерения на конкурентоспособната устойчивост. На 22 ноември 2022 г. въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 Комисията прие и доклада за механизма за предупреждение за 2023 г., в който посочи Кипър като една от държавите членки, които може да бъдат засегнати или за които може да съществува риск да бъдат засегнати от дисбаланси. Поради това ще бъде необходим задълбочен преглед. На същата дата Комисията също прие становище относно проекта на бюджетен план за 2023 г. на Кипър. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната и предложение за съвместния доклад за заетостта за 2023 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната⁴ („Препоръка от 2023 г. относно еврозоната“) на 16 май 2023 г. и съвместния доклад за заетостта на 13 март 2023 г.
- (3) Въпреки че икономиките на Съюза показват забележителна устойчивост, геополитическият контекст продължава да оказва отрицателно въздействие. Като застава твърдо зад Украйна, Съюзът насочва своята програма за икономическа и социална политика към намаляване на отрицателното въздействие от енергийните сътресения върху уязвимите домакинства и предприятия в краткосрочен план и към запазване на усилията за осъществяване на екологичния и цифровия преход, подкрепа за устойчив и приобщаващ растеж, запазване на макроикономическата стабилност и повишаване на устойчивостта в средносрочен план. Той също така поставя особен акцент върху повишаването на конкурентоспособността и производителността на Съюза.

---

⁴ Препоръка на Съвета от 16 май 2023 г. относно икономическата политика на еврозоната (ОВ С 180, 23.5.2023 г., стр. 1).

- (4) На 1 февруари 2023 г. Комисията публикува съобщение, озаглавено „Промислен план на Зеления пакт за ерата на нулеви нетни емисии“ („промишлен план на Зеления пакт“). Целта на промишления план на Зеления пакт е засилване на конкурентоспособността на промишлеността на Съюза с нулеви нетни емисии и подпомагане на бързия преход към неутралност по отношение на климата. Планът допълва текущите усилия в рамките на Европейския зелен пакт и REPowerEU. Той има за цел и да се осигури по-благоприятна среда за увеличаване на производствения капацитет на Съюза за технологиите и продуктите с нулеви нетни емисии, необходими за постигане на амбициозните цели на Съюза в областта на климата, и да се гарантира достъп до съответните суровини от критично значение, включително чрез диверсифициране на източниците, правилно използване на геоложките ресурси в държавите членки и максимално увеличаване на рециклирането на суровини. Промисленият план на Зеления пакт се основава на четири стълба: предвидима и опростена регулаторна среда, по-бърз достъп до финансиране, повишаване на уменията и отворена търговия за устойчиви вериги на доставки. На 16 март 2023 г. Комисията публикува ново съобщение, озаглавено „Дългосрочна конкурентоспособност на ЕС: перспективи след 2030 г.“, структурирано около девет взаимно подсилващи се движещи сили с цел да се работи за стимулираща растежа регулаторна рамка. В него се определят приоритети на политиката, насочени към активно осигуряване на структурни подобрения, добре насочени инвестиции и регулаторни мерки за дългосрочната конкурентоспособност на Съюза и неговите държави членки. Препоръките по-долу спомагат за изпълнението на тези приоритети.
- (5) През 2023 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива в съответствие с прилагането на Механизма. Пълното изпълнение на плановете за възстановяване и устойчивост продължава да е от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете обхващат всички или значителна част от съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните години. Специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г., 2020 г. и 2022 г. продължават да бъдат еднакво актуални за плановете за възстановяване и устойчивост, преразгледани, актуализирани или изменени в съответствие с членове 14, 18 и 21 от Регламент (ЕС) 2021/241.

- (6) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета⁵ („Регламентът REPowerEU“), приет на 27 февруари 2023 г., има за цел бързото премахване на зависимостта на Съюза от вноса на руски изкопаеми горива. Това ще допринесе за енергийната сигурност и диверсификацията на енергийните доставки на Съюза, като същевременно ще увеличи използването на възобновяеми енергийни източници, капацитета за съхранение на енергия и енергийната ефективност. Регламентът REPowerEU дава възможност на държавите членки да добавят нова глава за REPowerEU към своите национални планове за възстановяване и устойчивост, за да финансират ключови реформи и инвестиции, които ще спомогнат за постигането на целите на REPowerEU. Тези реформи и инвестиции също така ще спомогнат за повишаване на конкурентоспособността на промишлеността на Съюза с нулеви нетни емисии, както е посочено в промишления план на Зеления пакт, и за изпълнение на свързаните с енергетиката специфични за всяка държава препоръки, отправени към държавите членки през 2022 г. и когато е приложимо, през 2023 г. С Регламента REPowerEU се въвежда нова категория безвъзмездна финансова подкрепа, която се предоставя на държавите членки за финансиране на нови свързани с енергетиката реформи и инвестиции в рамките на техните планове за възстановяване и устойчивост.

---

⁵ Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/241 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1).

- (7) На 8 март 2023 г. Комисията прие съобщение, в което се предоставят насоки за фискалната политика за 2024 г. („съобщението от 8 март 2023 г.“). То има за цел да подпомогне изготвянето на програмите за стабилност и конвергенция на държавите членки и по този начин да се засили координацията на политиките. Комисията припомни, че общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж ще бъде дезактивирана в края на 2023 г. Тя призова за фискални политики през периода 2023—2024 г., които осигуряват средносрочна устойчивост на обслужването на дълга и повишават потенциалния растеж по устойчив начин, и прикани държавите членки да определят в своите програми за стабилност и конвергенция за 2023 г. начина, по който фискалните им планове ще осигурят спазването на референтната стойност по Договора от 3 % от брутният вътрешен продукт (БВП), както и реалистичното и непрекъснато намаляване на дълга или запазването на благоразумно равнище на дълга в средносрочен план. Комисията прикани държавите членки също така постепенно да премахнат националните фискални мерки, въведени за защита на домакинствата и предприятията от енергийния ценови шок, като се започне с тези с най-слаба насоченост. Тя посочи, че ако мерките за подкрепа трябва да бъдат удължени поради подновен натиск върху цените на енергията, държавите членки следва да насочат много по-добре тези мерки към уязвимите домакинства и предприятия. Комисията заяви, че фискалните препоръки ще бъдат количествено определени и диференцирани. Освен това, както се предлага в съобщението на Комисията от 9 ноември 2022 г. относно насоките за реформа на рамката за икономическо управление на ЕС, фискалните препоръки ще бъдат формулирани въз основа на нетните първични разходи. Комисията препоръча всички държави членки да продължат да защитават инвестициите, финансирани на национално равнище, и да гарантират ефективното използване на средствата по линия на Механизма и други фондове на Съюза, по-специално с оглед на екологичния и цифровия преход и целите по отношение на устойчивостта. Комисията посочи, че ще предложи на Съвета да открие основани на дефицита процедури при прекомерен дефицит през пролетта на 2024 г. въз основа на данните за резултатите за 2023 г. в съответствие с действащите правни разпоредби.

- (8) На 26 април 2023 г. Комисията представи законодателни предложения за извършване на цялостна реформа на правилата на Съюза за икономическо управление. Основната цел на предложенията е да се засили устойчивостта на обслужването на публичния дълг и да се насърчи устойчивият и приобщаващ растеж във всички държави членки чрез реформи и инвестиции. Предложенията на Комисията са насочени към подобряване на националната ангажираност, опростяване на рамката и преминаване към по-голям средносрочен фокус в съчетание с ефективно и по-последователно правоприлагане. Съгласно заключенията на Съвета от 14 март 2023 г. относно насоките за реформа на рамката за икономическо управление на ЕС целта е законодателната работа да приключи през 2023 г.
- (9) На 17 май 2021 г. Кипър представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от Регламент (ЕС) 2021/241 Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка, съдържащи се в приложение V към посочения регламент. На 28 юли 2021 г. Съветът прие своето решение за изпълнение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Кипър⁶. Отпускането на траншовете зависи от приемането на решение на Комисията в съответствие с член 24, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/241, в което се посочва, че Кипър е изпълнил задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. Задоволителното изпълнение предполага, че постигането на предходните ключови етапи и цели е запазено.

---

⁶ ST 10686/2021; ST 10686/2021 ADD 1.

- (10) В съответствие с член 4, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на 9 май 2023 г. Кипър представи националната си програма за реформи за 2023 г., а на 2 май 2023 г. — програмата си за стабилност за 2023 г. Двете програми бяха оценени заедно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях. В съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241 националната програма за реформи за 2023 г. отразява също шестмесечното докладване на Кипър относно напредъка, постигнат при изпълнението на неговия план за възстановяване и устойчивост.
- (11) На 24 май 2023 г. Комисията публикува доклада за Кипър за 2023 г. В него беше оценен напредъкът на Кипър в изпълнението на съответните специфични за държавата препоръки, приети от Съвета в периода 2019—2022 г., и беше направен преглед на изпълнението от страна на Кипър на плана за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за държавата бяха посочени пропуски по отношение на предизвикателствата, които не са разгледани или са само частично разгледани в плана за възстановяване и устойчивост, както и по отношение на новите и нововъзникващите предизвикателства. В него бяха оценени също напредъкът на Кипър при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на Съюза в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността, както и напредъкът в постигането на целите на Обединените нации за устойчиво развитие.

(12) Комисията извърши задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 за Кипър и публикува резултатите от него на 24 май 2023 г. Комисията стигна до заключението, че в Кипър са налице макроикономически дисбаланси. По-специално уязвимостите, свързани с частния, държавния и външния дълг, като цяло са намалели, но продължават да будят безпокойство. По-специално големите дългове, включително необслужваните кредити, са намалели значително и се очаква да продължат да намаляват, докато дефицитите по текущата сметка продължават да представляват проблем. Частният дълг намалява от 2015 г. насам, освен през 2020 г. по време на кризата с COVID-19, и се очаква да продължи да намалява през 2023 г. и 2024 г., подпомаган от растежа на номиналния БВП. При все това по-високите лихвени проценти могат обаче да окажат натиск върху обслужването на дълга, тъй като преобладават кредитите с променлив лихвен процент. Частният и външният дълг са засегнати от наличието на предприятия със специално предназначение в Кипър, които повишават равнищата на дълга, но пораждат ограничени рискове за икономиката. Необслужваните кредити, държани от банките, намаляха много забележимо през последните години благодарение на продажби на необслужвани кредити, отписвания, погасяванията в брой, ликвидирани просрочени плащания и замени на дълг срещу активи. Държавният дълг постоянно намалява. Той падна под равнището си отпреди пандемията и се очаква да намалее допълнително през 2023 г. и 2024 г. Въпреки възстановяването в сферата на туризма, големият дефицит по текущата сметка се увеличи през 2022 г., отразявайки значителното вътрешно търсене, както и високите цени на енергията. Очаква се той да намалее до известна степен през 2023 г. и 2024 г., но да остане голям. Ответните мерки на политиката бяха благоприятни. Очаква се няколко мерки, включени в плана за възстановяване и устойчивост, да помогнат за диверсифицирането на икономиката, да подпомогнат растежа на износа и да смекчат прекомерната зависимост от вноса на петрол. Като част от плана за възстановяване и устойчивост в средата на 2022 г. беше приет пакет от законодателни актове за изменение на законите за придобиващите кредит дружества и лицата, обслужващи кредити, с който се подобрява тяхната работна среда и се подпомага намаляването на необслужваните кредити. След неколкостранни удължавания спирането на реализирането на обезпеченията приключи този февруари: ефективната рамка за реализиране на обезпеченията е от ключово значение, за да се насърчат кредитополучателите да участват в реструктурирането на заеми, да се намалят допълнително необслужваните кредити в икономиката, да се подпомогне намаляването на задлъжнялостта на частния сектор и да се подобри платежната дисциплина.

- (13) Съгласно данните, потвърдени от Евростат, салдото по консолидирания държавен бюджет на Кипър се е подобрило от дефицит от 2,0 % от БВП през 2021 г. на излишък от 2,1 % през 2022 г., а консолидираният държавен дълг е намалял от 101,2 % от БВП в края на 2021 г. до 86,5 % в края на 2022 г.
- (14) Салдото по консолидирания държавен бюджет беше повлияно от мерките на фискалната политика, предприети с цел смекчаване на икономическите и социалните последици от увеличението на цените на енергията. През 2022 г. тези мерки на фискалната политика, водещи до намаляване на приходите, включваха намаляване на акциза върху горивните продукти (за бензина и дизела със 7 цента на литър и за горивото за отопление с 5,37 цента на литър) за всички потребители и намаляване на ставката на ДДС върху потреблението на електроенергия за домакинствата от 19 % на 9 % (с допълнително намаление за уязвимите домакинства до 5 %), докато мерките на фискалната политика, водещи до увеличаване на разходите, включваха субсидиране на увеличението на тарифите за електроенергия, покриващо между 50 % и 100 % от увеличението. За прилагането на мярката за субсидиране правителството предоставя плащания на органа за електроенергия на Кипър, който е изцяло държавен субект. Комисията оценява нетните бюджетни разходи за всички тези мерки на 0,7 % от БВП през 2022 г. Салдото по консолидирания държавен бюджет беше повлияно и от бюджетните разходи за предоставянето на временна закрила на разселените лица от Украйна, които се оценяват на 0,1 % от БВП през 2022 г. В същото време прогнозните разходи за временните извънредни мерки, свързани с кризата с COVID-19, намаляха до 0,3 % от БВП през 2022 г. спрямо 2,9 % през 2021 г.
- (15) На 18 юни 2021 г. Съветът препоръча през 2022 г. Кипър⁷ да поддържа подкрепяща фискална позиция, включително от импулса, осигурен от Механизма, и да запази инвестициите, финансирани на национално равнище.

---

⁷ Препоръка на Съвета от 18 юни 2021 г., съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност за 2021 г. на Кипър (ОВ С 304, 29.7.2021 г., стр. 58).

- (16) Според оценките на Комисията фискалната позиция⁸ през 2022 г. е неутрална, което е подходящо в условията на висока инфлация. В съответствие с препоръката на Съвета Кипър продължи да подпомага възстановяването с инвестиции, които ще бъдат финансирани от Механизма. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма и с други фондове на Съюза, възлизаха на 1,4 % от БВП през 2022 г. (1,6 % от БВП през 2021 г.). Намалението на разходите, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма за възстановяване и устойчивост и с други фондове на Съюза, през 2022 г. се дължеше на началната фаза на новия програмен период за други фондове на Съюза. Инвестициите, финансирани на национално равнище, осигуриха рестриктивен принос от 0,1 процентни пункта към фискалната позиция⁹. Следователно Кипър не е запазил инвестициите, финансирани на национално равнище, което не е в съответствие с препоръката на Съвета. Същевременно ръстът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (без новите мерки по отношение на приходите) доведе до неутрален принос към фискалната позиция. Следователно Кипър е държал в достатъчна степен под контрол нарастването на текущите разходи, финансирани на национално равнище.
- (17) Макроикономическият сценарий в основата на бюджетните прогнози в програмата за стабилност за 2023 г. е по-благоприятен в сравнение с прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. за 2023 г. и е в съответствие с нея след това. Правителството предвижда реалният БВП да нарасне с 2,8 % през 2023 г. и с 3,0 % през 2024 г. За сравнение в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда по-нисък растеж на реалния БВП от 2,3 % през 2023 г. и 2,7% през 2024 г., като това се дължи главно на по-ниския принос на вътрешното търсене към растежа.

---

⁸ Фискалната позиция се измерва с промяната в първичните разходи (без дискреционните мерки по отношение на приходите), като се изключват временните извънредни мерки, свързани с кризата с COVID-19, но се включват разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) по Механизма и с други фондове на Съюза — спрямо средносрочния потенциален растеж. За повече подробности вж. каре 1 във фискалните статистически таблици.

⁹ Другите капиталови разходи, финансирани на национално равнище, имаха експанзионистичен принос от 0,2 процентни пункта от БВП.

- (18) В своята програма за стабилност за 2023 г. правителството очаква излишъкът по консолидирания държавен бюджет да намалее много малко — от 2,1 % през 2022 г. на 2,0 % от БВП през 2023 г. Според програмата за стабилност за 2023 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да спадне от 86,5 % в края на 2022 г. до 81,1 % в края на 2023 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда бюджетен излишък от 1,8 % от БВП за 2023 г. Това съответства на излишъка, предвиден в програмата за стабилност за 2023 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда подобно съотношение на консолидирания държавен дълг към БВП от 80,4 % в края на 2023 г.
- (19) Салдото по консолидирания държавен бюджет през 2023 г. се очаква да продължи да се влияе от фискалните мерки, предприети с цел смекчаване на икономическите и социалните последици от увеличението на цените на енергията. Те се състоят от мерки, чието действие бе удължено от 2022 г., по-конкретно намаляване на акциза върху горивните продукти за всички потребители и субсидиране на увеличението на тарифите за електроенергия. Нетните бюджетни разходи за мерките за подкрепа в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. възлизат на 0,4 % от БВП през 2023 г.¹⁰ Повечето мерки през 2023 г. не изглеждат насочени към най-уязвимите домакинства или предприятия, а много от тях не запазват в пълна степен ценовия сигнал за намаляване на търсенето на енергия и повишаване на енергийната ефективност. В резултат на това в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. размерът на целевите мерки за подкрепа, който трябва да бъде взет предвид при оценката на спазването на препоръката на Съвета от 12 юли 2022 г.¹¹, се оценява на 0,0 % от БВП през 2023 г. (спрямо 0,1 % от БВП през 2022 г.).

---

¹⁰ Тази стойност представлява равнището на годишните бюджетни разходи за тези мерки, включително текущите приходи и разходи, както и когато е уместно — мерките за капиталови разходи.

¹¹ Препоръка на Съвета от 12 юли 2022 г. относно националната програма за реформи на Кипър за 2022 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Кипър за 2022 г. (ОВ С 334, 1.9.2022 г., стр. 104).

- (20) В препоръката си от 12 юли 2022 г. Съветът препоръча Кипър да предприеме действия, за да гарантира, че през 2023 г. растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи е в съответствие с като цяло неутрална позиция на политиката¹², като се вземе предвид продължаващата временна и целенасочена подкрепа за най-уязвимите на покачването на цените на енергията домакинства и предприятия и за хората, бягащи от Украйна. Кипър следва да има готовност да адаптира текущите разходи към променящата се ситуация. На Кипър се препоръча също да увеличи публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийната сигурност, като се вземе предвид инициативата REPowerEU, включително чрез използване на Механизма и други фондове на Съюза.
- (21) През 2023 г. в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда фискалната позиция да бъде до голяма степен неутрална (-0,1 % от БВП). Това се предхожда от неутрална фискална позиция през 2022 г. (0,0 % от БВП). Увеличението на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите) през 2023 г. се очаква да осигури неутрален принос от 0,0 % от БВП към фискалната позиция. Това включва намалените разходи за целевите мерки за подкрепа на домакинствата и предприятията, които са най-уязвими по отношение на покачването на цените на енергията, с 0,1 % от БВП. В обобщение, прогнозираният растеж на финансираните на национално равнище първични текущи разходи е в съответствие с препоръката на Съвета от 12 юли 2022 г. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма и с други фондове на Съюза, се очаква да възлязат на 0,8 % от БВП през 2023 г., докато финансираните на национално равнище инвестиции се очаква да осигурят експанзионистичен принос към фискалната позиция от 0,8 процентни пункта¹³. Поради това Кипър планира да финансира допълнителни инвестиции чрез Механизма и други фондове на Съюза и се предвижда да запази финансираните на национално равнище инвестиции. Той планира да финансира публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход и за енергийната сигурност, като например система за управление на пазара на електроенергия в Кипър, изграждане на нови енергийно ефективни сгради, включително нова болница за психично здраве, подобряване на енергийната ефективност на училищата и подобряване на сигурността на водоснабдяването в регионите Никозия и Ларнака чрез изграждане на резервоар, които се финансират частично от Механизма и други фондове на Съюза.

---

¹² Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. средносрочният (среден за 10 години) потенциален растеж на производството на Кипър, който се използва за измерване на фискалната позиция, се оценява на 8,2 % в номинално изражение.

¹³ Очаква се другите капиталови разходи, финансирани на национално равнище, да имат неутрален принос от нула процентни пункта от БВП.

- (22) Според програмата за стабилност за 2023 г. се очаква излишъкът по консолидирания държавен бюджет да нарасне до 2,3 % от БВП през 2024 г. Увеличението през 2024 г. отразява главно увеличението на социалноосигурителните вноски, считано от 1 януари 2024 г. Според програмата за стабилност за 2023 г. се очаква съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да спадне до 72,9 % в края на 2024 г. Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда бюджетен излишък от 2,1 % от БВП през 2024 г. Това съответства на излишъка, предвиден в програмата за стабилност за 2023 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда подобно съотношение на консолидирания държавен дълг към БВП от 72,5 % в края на 2024 г.
- (23) В програмата за стабилност се предвижда постепенно премахване на всички мерки за енергийна подкрепа през 2024 г. Комисията приема също така, че мерките за подкрепа в областта на енергетиката ще бъдат премахнати изцяло през 2024 г. Това се базира на допускането, че няма да има ново увеличение на цените на енергията.
- (24) В програмата Кипър планира да постигне средносрочната бюджетна цел — структурно бюджетно салдо от 0,0 % от БВП — през 2023 г., и да я поддържа през останалата част от периода на програмата. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. структурното салдо се очаква да бъде +0,9 % от БВП през 2023 г. и +1,3 % през 2024 г., което е над средносрочната бюджетна цел. Разумната фискална политика през 2024 г. също ще допринесе за подсилване на външната позиция.
- (25) Ако се допусне, че политиките остават непроменени, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда нетните първични разходи, финансирани на национално равнище¹⁴, да нараснат с 3,6 % през 2024 г.
- (26) Според програмата за стабилност за 2023 г. се очаква публичните инвестиции да намалееят от 3,0 % от БВП през 2023 г. до 2,8 % от БВП през 2024 г. По-малките инвестиции отразяват постоянното номинално равнище на инвестициите при по-висок БВП.

---

¹⁴ Нетните първични разходи се определят като разходите, финансирани на национално равнище, след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите и като се изключат разходите за лихви и разходите за циклична безработица.

- (27) В програмата за стабилност за 2023 г. се очертава средносрочен фискален план до 2026 г. Според програмата за стабилност за 2023 г. се очаква излишъкът по консолидирания държавен бюджет да остане стабилен на 2,3 % от БВП през 2025 г. и да нарасне до 2,4 % до 2026 г. Следователно се планира салдото по консолидирания държавен бюджет да достигне съответната референтна стойност по Договора през програмния период. Според програмата за стабилност за 2023 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да спадне от 72,9 % в края на 2024 г. до 60,1 % до края на 2026 г.
- (28) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Изпълнението на плана за възстановяване и устойчивост на Кипър е в ход, но с риск от известни забавяния. Кипър представи едно искане за плащане, съответстващо на 14 ключови етапа в плана за възстановяване и устойчивост, което доведе до плащане в размер на общо 85 милиона евро. Планът за възстановяване и устойчивост на Кипър е относително голям и сложен. За да се сведе до минимум рискът от забавяния, от съществено значение са силното управление и постоянното наблюдение на плана за възстановяване и устойчивост. Очаква се планът за възстановяване и устойчивост на Кипър да бъде преразгледан, за да бъдат включени мерки по REPowerEU и да се вземе предвид намаленото максимално финансово участие. Бързото включване на новата глава за REPowerEU в плана за възстановяване и устойчивост ще позволи да бъдат финансирани допълнителни реформи и инвестиции в подкрепа на стратегическите цели на Кипър в областта на енергетиката и екологичния преход. Системното и ефективно участие на местните и регионалните власти, социалните партньори и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде важно за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, както и на други икономически политики и политики в областта на заетостта, които излизат извън рамките на този план, за да се гарантира широка ангажираност с цялостната програма на политиката.

- (29) През 2022 г. Комисията одобри всички програмни документи на Кипър в областта на политиката на сближаване. Бързото изпълнение на програмите по линия на политиката на сближаване при взаимно допълване и полезно взаимодействие с плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU, е от ключово значение за постигане на екологичния и цифровия преход, повишаване на икономическата и социалната устойчивост, както и осигуряване на балансирано териториално развитие в Кипър.
- (30) Освен икономическите и социалните предизвикателства, към които е насочен планът за възстановяване и устойчивост и програмите по линия на политиката на сближаване, Кипър е изправен пред редица допълнителни предизвикателства, свързани с бизнес средата, по-специално по отношение на управлението на държавните предприятия, внедряването на възобновяеми енергийни източници, обновяването и модернизирването на електроенергийната мрежа, енергийните междусистемни връзки, енергийната ефективност, устойчивия транспорт и уменията, необходими за екологичния преход.

- (31) Системата за управление показва пропуски по отношение на международните стандарти, напр. Насоките на ОИСР за корпоративното управление на държавните предприятия и инструментариума на Световната банка за корпоративно управление на държавните предприятия. По-специално повишената прозрачност и по-високата отчетност за финансовите резултати и публичните цели ще повишат ефикасността и ефективността на държавните предприятия, което важи и за прилагането на най-добри практики, като например основан на заслугите и прозрачен процес за номиниране в управителните органи на държавните предприятия. Прехвърлянето на функцията собственост на държавните предприятия от ресорните министерства, ориентирани към политиката, към специален централен орган или поне създаването на централизирано звено за мониторинг в Министерството на финансите също ще подобри настоящата ситуация. Подобряването на управлението ще допринесе да се гарантира, че ключовите публични инвестиционни проекти на държавните предприятия се завършват навреме, което от своя страна ще улесни екологичния и цифровия преход. Предприемането на действия по отношение на държавните предприятия ще направи по-ефективно управлението в Кипър, а пазарът за местните и чуждестранните предприятия — по-справедлив и по-прозрачен. Това е в съответствие с целите на дългосрочната стратегия за Кипър и плана за действие, на който тя се основава (в рамките на инициативата „Модернизиране на полудържавните организации и създаване на подходящи стимули за иновации и ефективност“). Политиките, насочени към подобряване на управлението на държавните предприятия, също могат да спомогнат за повишаване на ефективността на публичния сектор. Кипър е поискал техническа помощ от Международния валутен фонд относно управлението на държавните предприятия.

(32) Пълният потенциал на възобновяемите енергийни източници в Кипър може да бъде допълнително отключен, по-специално чрез допълнителни инвестиции за обновяване и модернизирание на електроенергийната мрежа и чрез предпочитане на съоръжения за съхраняване на енергия в мрежов мащаб. Споразуменията за закупуване на електроенергия и договорите за разлика могат да бъдат подходящи икономически инструменти за ускоряване на внедряването на възобновяеми енергийни източници. Понастоящем Кипър не използва газ, въпреки че нефтът представлява 83,2 % от общия микс на енергийните доставки. Като се имат предвид големите колебания в цените на енергията на световните пазари, от решаващо значение за устойчивостта на кипърската икономика е да се намали силната ѝ зависимост от нефта, който Кипър внася изцяло. За да диверсифицира енергийните доставки и да намали зависимостта от вноса, Кипър ще извлече полза от електроенергийни междусистемни връзки и по-широко разпространение на възобновяемите енергийни източници, както и от нови инфраструктурни и мрежови инвестиции. Освен това политиките за енергийна ефективност могат да бъдат разширени и ускорени, за да се намали нарастването на потреблението на енергия. Очаква се мерките за енергийна ефективност да спомогнат и за справяне с енергийната бедност, пред която е изправен голям дял от населението (19,4 % през 2021 г.), включително чрез използване по целесъобразност на фондовете на политиката на сближаване. За Кипър ще бъде полезно да премине към устойчив транспорт. Понастоящем островът разчита на частен транспорт, а целият транспортен сектор е отговорен за 21 % от общите емисии на парникови газове през 2020 г., докато дялът на електрическите превозни средства от новите регистрации и броят на зарядните точки на превозно средство са най-ниските в Съюза. За да изпълни Кипър целите на пакета „Подготвени за цел 55“, е нужна по-голяма амбиция за намаляване на емисиите на парникови газове и за увеличаване на енергията от възобновяеми източници и повишаване на енергийната ефективност.

- (33) Недостигът на работна ръка и умения в сектори и професии, които са от ключово значение за екологичния преход, включително производството, внедряването и поддръжката на технологии с нулеви нетни емисии, създава пречки пред прехода към икономика с нулеви нетни емисии. През 2022 г. няколко професии със специфични умения или знания, необходими за екологичния преход, се сблъскаха с недостиг на работна ръка, а ключови сектори (напр. строителството и производството) отчетоха нарастващ брой на свободните работни места. Висококачествените системи за образование и обучение, които отговарят на променящите се нужди на пазара на труда, и целенасочените мерки за повишаване на квалификацията и за преквалификация са от ключово значение за намаляване на недостига на умения и насърчаване на приобщаването и пренасочването на работната сила. За да се отключи неоползотвореното предлагане на работна ръка, тези мерки трябва да бъдат достъпни, по-специално за физическите лица и в секторите и регионите, които са най-силно засегнати от екологичния преход.
- (34) В светлината на оценката на Комисията Съветът разгледа програмата за стабилност за 2023 г., като становището му¹⁵ е изразено в препоръка 1.

---

¹⁵ Съгласно член 5, параграф 2 и член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета.

- (35) С оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките на държавите членки от еврозоната и колективния им принос за функционирането на Икономическия и паричен съюз, Съветът препоръчва на държавите членки от еврозоната да предприемат действия, включително чрез своите планове за възстановяване и устойчивост, за: i) запазване на устойчивостта на обслужването на дълга и въздържане от широка подкрепа за съвкупното търсене през 2023 г., по-добро насочване на фискалните мерки, предприети за смекчаване на въздействието на високите цени на енергията, и обмисляне на подходящи начини за прекратяване на подкрепата при намаляване на натиска върху цените на енергията; ii) поддържане на високо равнище на публичните инвестиции и насърчаване на частните инвестиции в подкрепа на екологичния и цифровия преход; iii) подкрепа за промените в заплащането, които смекчават загубата на покупателна способност, като същевременно се ограничават вторичните ефекти върху инфлацията, допълнително подобряване на активните политики по заетостта и преодоляване на недостига на умения; iv) подобряване на бизнес средата и гарантиране, че енергийната подкрепа за дружествата е икономически ефективна, временна, насочена към жизнеспособни предприятия и запазва стимулите за екологичния преход; и v) запазване на макрофинансовата стабилност и наблюдение на рисковете, като същевременно продължава работата по завършването на банковия съюз. За Кипър препоръки 1, 2, 3 и 4 допринасят за изпълнението на първата, втората, третата и четвъртата препоръка, изложени в Препоръката от 2023 г. относно еврозоната.
- (36) В светлината на задълбочения преглед, направен от Комисията, и неговата оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2023 г. и програмата за стабилност за 2023 г. Неговите препоръки съгласно член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 са отразени в препоръка 1. Политиките, посочени в препоръка 1, спомагат за преодоляване на уязвимостите, свързани с частния, държавния и външния дълг. Препоръка 2 допринася за изпълнението на препоръка 1. Политиките, посочени в препоръка 1, допринасят както за преодоляването на дисбалансите, така и за изпълнението на препоръките, изложени в Препоръката от 2023 г. относно еврозоната, в съответствие със съображение 35.

ПРЕПОРЪЧВА на Кипър да предприеме през 2023 г. и 2024 г. следните действия:

1. Възможно най-скоро през 2023 г. и 2024 г. да прекрати постепенно действащите извънредни мерки за енергийна подкрепа. Ако нови увеличения на цените на енергията наложат предприемането на нови или продължаващи мерки за подкрепа — да гарантира, че тези мерки за подкрепа са насочени към закрила на уязвимите домакинства и предприятия, че са фискално достъпни и че запазват стимулите за икономии на енергия. Като поддържа стабилна фискална позиция през 2024 г., да запази финансираните на национално равнище публични инвестиции и да гарантира, че безвъзмездните средства по Механизма и другите фондове на Съюза се усвояват ефективно, по-специално с цел насърчаване на екологичния и цифровия преход.

Да улесни намаляването на частния дълг, включително чрез прилагане на ефективна рамка за реализиране на обезпечението.

За периода след 2024 г. да продължи да извършва инвестициите и реформите, водещи до по-висок устойчив растеж, и да запази разумна средносрочна фискална позиция.

2. Да ускори изпълнението на плана си за възстановяване и устойчивост, включително чрез осигуряване на подходящ административен капацитет, и да завърши бързо главата за REPowerEU с цел бързо започване на изпълнението ѝ. Да пристъпи към бързо изпълнение на програмите по линия на политиката на сближаване при тясно взаимно допълване и полезно взаимодействие с плана за възстановяване и устойчивост.
3. Да предприеме мерки за подобряване на управлението на държавните субекти в съответствие с международните стандарти.

4. Да намали зависимостта от изкопаеми горива и да диверсифицира доставките на енергия. Да използва по-добре целия неоползотворен потенциал за производство на енергия от възобновяеми източници и да ускори внедряването на възобновяеми енергийни източници чрез използване на подходящи икономически инструменти и извършване на допълнителни инвестиции за обновяване и модернизиране на електроенергийната мрежа, включително съоръжения за съхраняване на енергия. Да ускори изграждането на електроенергийни междусистемни връзки. Да разшири и ускори мерките за енергийна ефективност, включително с цел справяне с енергийната бедност. Да разшири и ускори преминаването към устойчив транспорт. Да увеличи усилията на политиката, насочени към предоставянето и придобиването на уменията и компетентностите, необходими за екологичния преход.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Съвета
Председател
